

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska 22
1000 Ljubljana
gozdovi.mkgp@gov.si.

Ljubljana, 23. april 2015

Stališče Koalicije za gozd o osnutku Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije

Spoštovani!

V skladu s pozivom na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z dne 24.3.2015¹ podajamo stališče o osnutku Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije.

Pozdravljamo javno razpravo o osnutku zakona v zgodnji fazi njegove priprave, ko so še vse možnosti odprte.

Pozdravljamo tudi namero ministrstva, da gospodarjenje z gozdovi v lasti RS po izteku koncesij uredi na transparentnejši in za državo gospodarnejši način.

Vendarle pa Koalicija za gozd rešitve, predlagane v osnutku Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti RS, ne podpira. V nadaljevanju so navedene konkretne pripombe na osnutek zakona, ki tvorijo utemeljitev tega stališča.

1. Predlagana rešitev gospodarjenja z državnimi gozdovi preko družbe z omejeno odgovornostjo s poglobitnim ciljem doseganja čim višjega finančnega donosa je družbeno škodljiva.

Gozdovi v Sloveniji skladno s sprejeto doktrino trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja zagotavljajo mnogotere storitve, ki so družbeno pomembne, pri čemer je le lesno-proizvodna funkcija neposredno na trgu in finančno transparentna. Vrednosti estetske, rekreacijske in ekološke funkcije je moč oceniti posredno – npr. s pomočjo podatka, da turizem Sloveniji prinaša 12 % BDP in se Slovenija (tudi zaradi gozdov) trži kot zelena turistična destinacija medtem ko gozdno-lesna veriga ustvaraj 2 do 3% BDP. Prav tako je pomemben vpliv gozdov na zdravje prebivalcev, ki ima pomembne javnofinančne posledice čeprav ni mogoče neposredno opredeliti njegove vrednosti.

Gospodarjenje z gozdovi je tudi poglobitni državni mehanizem vplivanja na biodiverzitetu. V zvezi z ohranjanjem biodiverzitetu ima Slovenija kot članica EU obveznosti, ki jih lahko izpolnjuje zgolj z ustreznim gospodarjenjem z gozdovi.

Zato je predlagana rešitev gospodarjenja z državnimi gozdovi preko družbe z omejeno odgovornostjo s poglobitnim ciljem doseganja čim višjega finančnega donosa od prodaje lesa družbeno škodljiva. Dobiček družbe se lahko povečuje samo z večanjem izkoriščanja lesne funkcije, kar pa pomeni zanemarjanje drugih

vlog gozda in zmanjševanje njegovega naravnega kapitala. Država mora skrbeti za zagotavljanje dobrin javnega pomena (t.j. za večnamensko gospodarjenje) in ne le za ustvarjanje finančnih prihodkov države, kar bi bil poglaviti cilj družbe Slovenski državni gozdovi.

2. Predlagani zakon ne prinaša nobene vsebinske spremembe, samo povečuje število državnih organizacij.

Prodajo lesa iz državnih gozdov bi po izteku koncesijskih pogodb lahko vršila tudi katera od obstoječih inštitucij, kot je na primer Zavod za gozdove. Tovrstna sprememba Zakona o gozdovih bi bila bistveno manjši poseg kot sprejem povsem novega zakona. Tudi prehod sodelavcev Sklada na Zavod bi bil veliko bolj enostaven. Za doseganje poštenih prodajnih cen lesa in s tem zagotavljanje surovine slovenski lesni industriji je bolj ustrezen razvoj transparentnega trga lesa iz gozda (preko prodaje na gozdni cesti oziroma na dražbah) kot pa vzpostavljanje državnega monopolista.

Glede na izkušnje z reorganizacijami ministrstev v zadnjih letih in npr. Kobilarne Lipica bo eno leto po ustanovitvi novega podjetja izgubljeno za kadrovske in organizacijske spremembe, država pa bo s tem oškodovana.

3. V zvezi z osnutkom zakona manjka preveč informacij, da bi bilo mogoče kvalificirano oceniti strokovno ustreznost, javnofinančno racionalnost, izvedljivost, korupcijsko izpostavljenost ipd. predlagane rešitve. Zato zakon ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

Manjkajo vsaj osnutki naslednjih dokumentov, na podlagi katerih bi lahko ocenili ustreznost rešitev:

- strokovne podlage

Ministrstvo javnosti ni nikoli predstavilo strokovnih podlag (npr. analize prednosti in slabosti različnih modelov gospodarjenja z državnimi gozdovi), na osnovi katerih je predlagalo rešitev, ki je zapisana v osnutku zakona.

- akt o ustanovitvi družbe

Manjkajoči dokumenti, ki se bodo sprejemali naknadno in brez vključevanja javnosti, predstavljajo nesprejemljivo veliko korupcijsko tveganje. Družba z omejeno odgovornostjo v državni lasti je model, ki v Sloveniji dokazano služi ugrabitvi države. To dokazujejo primeri HSE in njegovih energetskih podjetjih, DARS itd. Predlog zakona zato ni primeren za nadaljnjo obravnavo.

- poslovni načrt družbe oziroma ocena bilančnega dobička družbe

Brez poslovnega načrta ni mogoče presoditi javnofinančnih posledic predlaganega zakona.

- pogodba med Republiko Slovenijo (oz. ministrstvom, pristojnim za gozdarstvo) in družbo

Brez znane vsebine te pogodbe ni mogoče oceniti javnofinančnih posledic predlaganega zakona.

- Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest družbe

Brez tega akta ni mogoče pripraviti poslovnega načrta, poleg tega ni mogoče oceniti, ali je čez noč na trgu dela mogoče najti ustrezno število potrebnih strokovnjakov

- podatki o prenosu delavcev s Sklada na družbo

Brez podatka, koliko jih bo in kakšen strošek predstavljajo družbi njihove pravice, ni mogoče presoditi javnofinančnih posledic predlaganega zakona.

4. Osnutek zakona ne omogoča preglednosti celovitega gospodarjenja z gozdovi v lasti RS in je zato slaba podlaga za doseganje večje gospodarnosti in preprečevanje korupcije.

Potrebujemo celovito zakonodajno ureditev gospodarjenja z gozdovi v lasti RS. Ta naj na eni strani obravnava celoten nabor prihodkov (tudi od nelesnih proizvodov in storitev) in na drugi strani upošteva vse stroške, ki jih ima država v zvezi z gozdovi .

Parcialno reševanje in prepuščanje rešitev podrejenim dokumentom (poslovnemu načrtu, pogodbi med podjetjem in ministrstvom ipd.) je osnova za netransparentnost in negospodarnost. Ogroža kakovostno izvajanje načrtovanja, nege in obnove gozdov ter nadzora. Gospodarjenje z gozdovi prepušča stalni politizaciji in s tem nasprejmljivo povečuje korupcijska tveganja, predvsem ugrabitve države, kakršnim smo bili priča pri državnih d.o.o.jih v primeru DARS in Termoelektrarne Šoštanj.

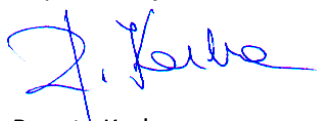
V zakonu bi moralo biti jasno opredeljeno, kakšen delež in na kakšen način se bo del sredstev od prodaje lesa in drugih proizvodov ter storitev namensko vračal za vlaganja v nego in obnovo gozdov ter ohranjanje in podporo splošno koristnih funkcij, za zaključevanje denacionalizacijskih postopkov, odkupe gozdov, vlaganja v ohranjanje biodiverzitete in ekosistemskih storitev itd.

5. Osnutek zakona je v nasprotju z nacionalnim interesom, saj povečuje izpostavljenost dejavnosti gospodarjenja s slovenskimi državnimi gozdovi privatizaciji oziroma odtujitvi.

Državni gozd je glede na globalne gospodarske, politične in okoljske trende dolgoročno gledano najdragocenejši kapital naše države. S sprejetjem predlaganega zakona dejavnost gospodarjenja z njim pred privatizacijo oziroma odtujitvijo varuje zgolj en (14.) člen predlaganega zakona. To je zelo šibka varovalka, saj je sprememba enega člena zakona ob ustrezni politični konstelaciji lahko izvedljiva.

Z ozirom na visoko zadolženost državne blagajne pričakujemo, da bodo prihodnje slovenske vlade morale pristajati na čedalje radikalnejšo privatizacijo državne lastnine. Predlagana rešitev vsakokratni oblasti ponuja enostavno možnost, da družbo Slovenski državni gozdovi privatizira. Ko bo gospodarjenje z državnimi gozdovi enkrat na trgu, država ne bo več imela mehanizma, da ga ohrani v slovenskih rokah.

S spoštovanjem,

Renata Karba
koordinatorica Koalicije za gozd

Kontakt: renata@umanotera.org, tel.: 01 439 4890

Članice Koalicije za gozd:

Društvo za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov – Dinaricum

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC

Umanotera – Slovenska fundacija za trajnostni razvoj